

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 21 febr. 1887, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 17 kap. 4 § handelsbalken.

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått mottaga en inom nämnda Kammare af herr *E. Beckman* afgifven motion (n:o 127), i hvars syfte herrar *J. H. G. Fredholm*, *Joh. Ohlsson* och *Jakob Erikson* förklarar sig instämma. I berörda motion föreslås sådan ändring af 4 § i 17 kapitlet handelsbalken, att förmånsrätt må tillkomma arbetare för deras fordran för af dem under de tre sista månaderna förrättadt arbete; och hemställer motionären, att Riksdagen för detta ändamåls vinnande måtte för sin del antaga följande lydelse af nämnda lagrum:

»Är gäldbunden man död, och hafver någon försträckt penningar eller varor till hans begrafning; det skall först gäldas, sedan det gods afskildt är, som förr är sagdt. Dernäst den kostnad, som å egendomens uppteckning skäligen gjord är, sedan läkarelön, läkedom och föda under den dödas sista sjukdom, deras arfvode, som honom deri skött hafva, så ock betjenters och tjenstehjons lön för sista året, samt arbetares innestående fordran för af dem under de tre sista månaderna förrättadt arbete.»

Äfven vid sistlidna års Riksdag väcktes en motion i liknande syfte. I deröfver afgifvet utlåtande (n:o 22) hemställde lagutskottet om afslag å motionen, och blef denna hemställan af båda Kamrarne godkänd, af Första Kammaren utan diskussion och af Andra Kammaren efter votering med 146 röster mot 32, hvilka senare afgåfvos för bifall till motionen.

Lagutskottet anser fortfarande, att en lagförändring i nu ifrågava-
Bih. till Riksd. Prot. 1887. 7 Saml. 10 Häft.

rande syfte icke skulle vara välbetänt. Om det måste erkännas såsom en oeftergiftig grundsats för allt lagstiftningsarbete, att en ändring i gällande lag icke bör företagas förr än verkligt behof af en sådan ändring blifvit ådagalagd, så måste denna grundsats med synnerlig stränghet fasthållas, då den ifrågasatta ändringen afser att utvidga området för bestämmelser om undantag från en mera allmän rättsregel. Till sådana undantagsbestämmelser höra onekligen de s. k. tysta förmånsrätterna, hvilkas antal skulle genom det nu ifrågavarande förslagets godkännande ytterligare ökas.

Under det af motionären begagnade uttrycket »arbetare» torde inbegripas ej mindre sådana, som den föregående motionären i ämnet betecknat såsom »tillfällige arbetare», än äfven arbetare med mera fast och varaktig anställning. Utskottet erinrade i sitt ofvan omförmälda utlåtande, att det för den tillfällige arbetaren synes vara det naturligaste, att han, allt efter som han fullgör det betingade arbetet, också utfår den därför öfverenskomna lönen, och att lagstiftningen icke bör på något sätt föranleda till afvikelse från denna i sjelfva aftalets natur grundade regel. De fall, der sådan afvikelse egt rum med den påföljd, att förlust vid en arbetsgifvares inträffade obestånd drabbat tillfällige arbetare, torde icke vara nog många eller ofta förekommande för att påkalla en lagstiftningsåtgärd i antydda riktning.

Endast i den mån, yttrade utskottet vidare, som arbetsaftalet antager en mera varaktig karakter och sålunda närmar sig till ett tjenstehjonsförhållande, torde det vara regel, att arbetarens lön förblifver längre tid innestående hos arbetsgifvaren. De af motionären anförda prejudikaten (hvilka återfinnas i Chr. Naumanns Tidskrift för lagstiftning, lagskipning och förvaltning, årg. 1870, sidd. 273 och 350) visa också, att lagskipningen är benägen att åt uttrycken »betjenter och tjenstehjon» gifva den tolkning, att arbetare med mera stadig anställning må kunna under desamma hänföras. Att lagstiftaren i den nu ifrågavarande paragrafen satt tjenstehjon i en bättre ställning än tillfällige arbetare har ju uppenbarligen sin grund deri, att ett tjenstehjon icke har anledning eller, såvidt legostadgans bestämmelser äro på detsamma tillämpliga, ens rätt att fordra sin aflöning förr än efter en viss tids förlopp, hvarigenom det också mera är utsatt för förlust genom husbondens obestånd.

Den gräns, som sålunda blifvit uppdragen mellan tjenstehjon och arbetare med mera varaktig anställning å ena samt tillfällige arbetare å andra sidan, anser utskottet vara riktig och rättvis. Med den varaktigare anställningen följer i regeln, att aflöningen utbetalas med längre mellanrum: därför skyddas arbetaren genom förmånsrätt. Den tillfällige arbetaren får deremot, efter förhållandets natur, oftare ut sin betalning: han har därför icke samma behof af skydd.

Till de ofvan åberopade prejudikaten kan utskottet nu ytterligare lägga en af Kongl. Maj:t den 9 innevarande februari meddelad dom, genom hvilken arbetare, anstälde hos en möbelsnickare, för sina i dennes konkurs bevakade fordringar fått sig tillerkänd »den förmånsrätt, som i 17 kap. 4 § handelsbalken finnes för betjenters och tjenstehjons lön för sista året stadgad», af skäl att de af dem bevakade belopp »afsåge betalning för arbete, som de icke på grund af tillfälligt arbetsaftal utan till följd af stadig anställning under sista året fullgjort.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1887.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af herrar *Smedberg*, *F. Andersson* i Helgesta, *J. Anderson* i Tenhult och *Trybom*, hvilka ansett att utskottet bort tillstyrka medgifvande af förmånsrätt åt arbetare för innestående fordran för af dem under den sista månaden förrättadt arbete.

Herrar *Samzelius* och *Hasselrot* hafva begärt få här antecknad, att de icke deltagit i behandlingen inom utskottet af detta ärende, herr *Samzelius* i följd af annat utaf Riksdagen honom lemnadt uppdrag.
